

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

20 06 2014

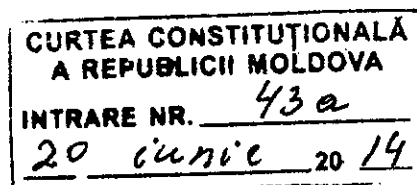
FPC nr. 164

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(l) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I – AUTORII SESIZĂRII

Deputații în Parlament:

Galina BALMOȘ

Maria POSTOICO

Artur REȘETNICOV

Igor VREMEA

Tel. 022204401, fax 022233673, 022232206

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Sub paravanul luptei cu corupția, la 23 decembrie 2013, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 325 privind testarea integrității profesionale (în continuare – Legea nr. 325).

La 14 februarie 2014, Legea nr. 325 a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 35-41/ 73. Potrivit art. 21, Legea nr.325 intră în vigoare din momentul publicării și se pune în aplicare, în cazul angajaților, Centrului Național Anticorupție și al competențelor Serviciului de Informații și Securitate – de la data publicării, iar în cazul angajaților altor entități publice – după expirarea termenului de 6 luni de la data publicării, adică începând cu data 14 august 2014.

Potrivit art. 1, obiectivul Legii nr. 325 constă în reglementarea scopului, principiilor, mijloacelor, metodelor, procedurilor și efectelor juridice ale testării integrității profesionale în cadrul entităților publice. Entitățile publice vizate prin Legea nr. 325 figurează în Anexă.

Anexa la Legea nr. 325 expres vizează printre entitățile publice supuse testării Consiliul Superior al Magistraturii, colegiile și organele din subordinea acestuia, Curtea Constituțională, instanțele judecătorești de toate nivelele.

În această redacție, Legea nr. 325 nu asigură un echilibru necesar al puterilor într-un stat democratic și riscă să afecteze serios independența sistemului judiciar, fiind incompatibilă cu principiile constituționale al separației puterilor și colaborării lor și al independenței sistemului judiciar.

III – CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 3

Teritoriul

(1) Teritoriul Republicii Moldova este inalienabil.

(2) Frontierele țării sînt consfințite prin lege organică, respectîndu-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Articolul 116

Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii. Judecătorii care au susținut concursul sînt numiți în funcție pentru prima dată pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii vor fi numiți în funcție pînă la atingerea plafonului de vîrstă, stabilit în condițiile legii.

(3) Președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești sînt numiți în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, pe un termen de 4 ani.

(4) Președintele, vicepreședinții și judecătorii Curții Supreme de Justiție sînt

numiți în funcție de Parlament la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Ei trebuie să aibă o vechime în funcția de judecător de cel puțin 10 ani.

(5) Promovarea și transferarea judecătorilor se fac numai cu acordul acestora.

(6) Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

(7) Funcția de judecător este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

Articolul 122

Componenta

(1) Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din judecători și profesori titulari aleși pentru o durată de 4 ani.

(2) Din Consiliul Superior al Magistraturii fac parte de drept: Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General.

Articolul 134

Statutul

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

2. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

Articolul 8. Dreptul la respectare a vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

3. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19.07.1996

Articolul 1. Consiliul Superior al Magistraturii – organ de autoadministrare judecătorească

(1) Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul

independenței autorității judecătorești.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.

Articolul 4. Competența Consiliului Superior al Magistraturii

(1) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe referitoare la cariera judecătorilor:

a) face propuneri Președintelui Republicii Moldova sau, respectiv, Parlamentului de numire, promovare la o instanță superioară, transferare la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, de numire în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță ori de eliberare din funcție a judecătorilor, președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești;

b) primește jurământul judecătorilor;

c) aprobă regulamentele privind criteriile și procedura de selectare a candidaților la funcția de judecător, de promovare în funcția de judecător la o instanță superioară, de numire în funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței și de transferare a judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară;

d) aprobă regulamentul de desfășurare a concursului pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, de președinte sau de vicepreședinte al instanței și asigură organizarea și desfășurarea concursului;

e) dispune interimatul funcției de președinte sau de vicepreședinte al judecătoriei, al Curții de Apel sau al Curții Supreme de Justiție, în cazul vacanței funcției sau suspendării din funcție a acestora, pînă la completarea funcției vacante în modul stabilit de lege sau anularea suspendării;

f) aplică măsuri de încurajare în privința judecătorilor;

g) numește membrii colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor și ai colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor, conform competenței sale.

(2) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul instruirii inițiale și continue a judecătorilor și a personalului secretariatului instanțelor judecătorești:

a) desemnează judecătorii în cadrul Consiliului Institutului Național al Justiției;

b) aprobă strategia privind formarea inițială și continuă a judecătorilor, prezintă opinia asupra planului de acțiuni pentru implementarea acesteia;

c) examinează și prezintă opinia asupra regulamentului de organizare a concursului de admitere în Institutul Național al Justiției, asupra programelor didactice și a planurilor de învățământ pentru cursurile de formare inițială și continuă în cadrul Institutului, asupra regulamentului de organizare a concursului pentru suplinirea posturilor didactice, precum și asupra componenței comisiilor pentru examenele de admitere și de absolvire a Institutului Național al Justiției;

c²) deleagă judecătorii pentru participare la seminare, conferințe, cursuri de instruire și deplasări în interes de serviciu;

d) expune opinia asupra numărului de locuri scoase la concursul de admitere pentru instruirea inițială a judecătorilor în cadrul Institutului Național al Justiției;

e) examinează contestațiile la hotărârile colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor și ale colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor.

(3) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul respectării disciplinei și eticii judecătorilor:

a) adoptă hotărâri privind petițiile cetățenilor în problemele ce țin de etica judecătorilor;

b) examinează contestațiile hotărârilor emise de colegiul disciplinar;

c) aplică sancțiuni disciplinare în privința judecătorilor;

d) validează hotărârile colegiului disciplinar;

e) solicită organelor competente informațiile referitoare la declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale judecătorilor;

f) solicită organelor fiscale efectuarea controlului veridicității declarațiilor despre venituri ale membrilor familiilor judecătorilor;

g) plasează pe pagina web din internet declarațiile cu privire la venituri și proprietate și declarațiile de interese personale ale judecătorilor și le menține pe tot parcursul anului.

(4) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul administrării instanțelor judecătorești:

a) audiază informația Ministerului Justiției referitoare la activitatea privind asigurarea organizatorică, materială și financiară a instanțelor judecătorești;

b) aprobă Regulamentul privind modul de repartizare aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, care asigură transparența, obiectivitatea și imparțialitatea acestui proces;

c) examinează, confirmă și propune, în modul stabilit de legislația în vigoare, proiectul bugetelor instanțelor judecătorești;

d) prezintă anual, dar nu mai târziu de 1 aprilie, Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova un raport asupra modului de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești în anul precedent;

e) aprobă structura aparatului Consiliului Superior al Magistraturii, numește, promovează, transferă și eliberează din funcție angajații aparatului, aplică față de aceștia măsuri de încurajare și sancțiuni disciplinare;

f) acordă concediile de odihnă anuale președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești.

(5) În scopul realizării funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii poate avea și alte competențe în condițiile legii.

(6) În vederea realizării corespunzătoare a funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii aprobă acte normative întru executarea prevederilor legislației din domeniul organizării și funcționării sistemului judecătoresc.

(7) Consiliul Superior al Magistraturii întocmește și păstrează dosarele personale ale judecătorilor din instanțele judecătorești.

4. Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995

Articolul 22. Abaterile disciplinare

(1) Constituie abatere disciplinară:

- a) încălcarea obligației de imparțialitate;
- b) aplicarea neuniformă a legislației, intenționat sau din neglijență gravă, dacă acest fapt a fost constatat de instanța ierarhic superioară și a condus la casarea hotărârii defectuoase;
- c) imixtiunea în activitatea altui judecător sau intervențiile de orice natură pe lângă autorități, instituții sau funcționari pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale membrilor familiei altfel decât în limitele prevederilor legale în vigoare;
- d) nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter;
- e) activitățile publice cu caracter politic;
- f) nerespectarea dispozițiilor privind distribuirea aleatorie a dosarelor;
- f¹) încălcarea, din motive imputabile, a termenelor de examinare a cauzelor aflate în procedură sau încălcarea normelor imperative ale legislației;
- g) încălcarea prevederilor legale referitoare la obligativitatea depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate și declarației de interese personale;
- h) refuzul nejustificat de a îndeplini o atribuție de serviciu;
- h¹) încălcarea termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor de pe acestea participanților la proces;
- i) absențele nemotivate de la serviciu, întârzierea ori plecarea de la program;
- j) atitudinea nedemnă, în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, față de colegi, avocați, experți, martori sau alți participanți la proces;
- k) încălcarea normelor Codului de etică al judecătorului;
- l) nerespectarea de către președintele instanței a obligației de a raporta Consiliului Superior al Magistraturii abaterile disciplinare ale judecătorilor;
- m) exploatarea poziției de judecător în scopul obținerii de foloase necuvenite;
- n) încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile și interdicțiile care îi privesc pe judecători;
- o) expunerea în public a acordului sau a dezacordului cu hotărârea colegilor în scopul imixtiunii în activitatea acestora.

(2) Anularea sau modificarea hotărârii judiciare nu atrage răspundere, dacă judecătorul care a pronunțat-o nu a încălcat intenționat legea. Excepție fac cazurile în care legea a fost încălcată cu neglijență, cauzând persoanelor prejudicii materiale sau morale esențiale.

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE

Prin intermediul Legii nr. 325, puterea legislativă și executivă încearcă să controleze efectiv sistemul judiciar și Curtea Constituțională, care este garantul Constituției.

Prin atribuirea competențelor de testare a integrității profesionale a judecătorilor unui organ executiv aflat sub controlul Executivului (și, respectiv, al Parlamentului

care controlează Executivul) sunt eliminate atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii (organul autoadministrării judecătorești) și Plenului Curții Constituționale.

În acest fel, se încalcă grav principiul separației puterilor prevăzut de art. 6 al Constituției Republicii Moldova, principiu fundamental al statului de drept, declarat în art. 1 alin. (3) al Constituției.

Atribuirea funcțiilor de control și evaluare a integrității judecătorilor și angajaților instanțelor judiciare unui organ executiv este în contradicție cu principiul constituțional al independenței judecătorilor prevăzut de art. 116 și, respectiv, art. 134 al Constituției.

Urmărirea disimulată (dar și nedisimulată) a judecătorilor și angajaților instanțelor judiciare de către Centrul Național Anticorupție în vederea „testării integrității” lor constituie o intruziune brutală în viața privată. În acest fel, se încalcă grav art. 28 al Constituției și art. 8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Organele de urmărire penală au la dispoziție un întreg arsenal de luptă cu corupția, inclusiv cu cea din sistemul judiciar. În acest sens, judecătorii nu mai dispun de imunitate în cazul comiterii actelor de corupție.

În aceste condiții este clar că guvernarea, ea însăși penetrată profund de corupția la cel mai înalt nivel, încearcă să utilizeze sloganul luptei cu Corupția și integrării europene pentru subminarea independenței sistemului judiciar și controlul total al acestuia.

Din conținutul Legii nr. 325 privind testarea integrității profesionale, în particular din art. 6 alin. (1), art. 7 alin. (1) lit. b), art. 9 alin. (1) art. 15 alin. (2) și alin. (3), art. 16 alin. (1) și alin. (3), art. 17 și art. 19 rezultă că finalitatea testului de integritate profesională constituie: fie dreptul autorității publice de a considera rezultatul pozitiv al testului de integritate profesională ca motiv suplimentar pentru promovarea agentului public, fie răspunderea disciplinară a agentului public care a obținut un rezultat negativ al testului de integritate profesională.

Conform art. 122 alin. (1) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători.

Potrivit art. 1 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19.07.96, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești. Art. 4 alin. (3) din Legea nr. 947 din 19.07.96, prevede că Consiliul Superior al Magistraturii dispune de competențe exclusive în domeniul respectării disciplinei și eticii judecătorilor inclusiv – aplică sancțiuni disciplinare judecătorilor.

Prin urmare, atribuirea în competența altor organe ale administrației publice centrale competențe ce țin de procedura de constatare, sesizare și aplicare a sancțiunilor disciplinare și/sau crearea premizelor pentru promovarea judecătorilor constituie încălcarea principiului constituțional al separației puterilor în stat consacrat în art. 6 din Constituția Republicii Moldova și care prevede că în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției, precum și art. 116 alin. (6) din Constituție care prevede că sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

În acest context, trebuie de menționat și faptul că Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.95 în art. 22 prevede care fapte comise de judecători în exercițiul funcțiunii constituie abateri disciplinare.

Sintagma „Curtea Constituțională” din Anexa la Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale contravine art. 134 alin. (2) din Constituție care prevede că Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse, în baza articolelor 6, 116 și 134 din Constituția Republicii Moldova, solicităm exercitarea controlului constituționalității sintagmelor „Curtea Constituțională” și „Instanțele judecătorești de toate nivelele” din Anexa la Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale.

Cu cele mai înalte considerații,

Baley (M. Balmoș / *[Signature]* / *[Signature]*
/ *[Signature]* / M. Postolicea / *[Signature]* / A. Reșetnicov /